

RAPPORT

Utredning korsningen väg 149 och Sjalsövägen, Gotland

TRV 2025/9513

Trafikverket

Postadress: 172 90 Sundbyberg

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

Konfidentialitetsnivå: Ska klassas

Dokumenttitel: Utredning korsningen väg 149 och Själsövägen, Gotland

Författare: Granlund Lina, PLöru

Dokumentdatum: 2026-03-25

Ärendenummer: TRV 2025/9513

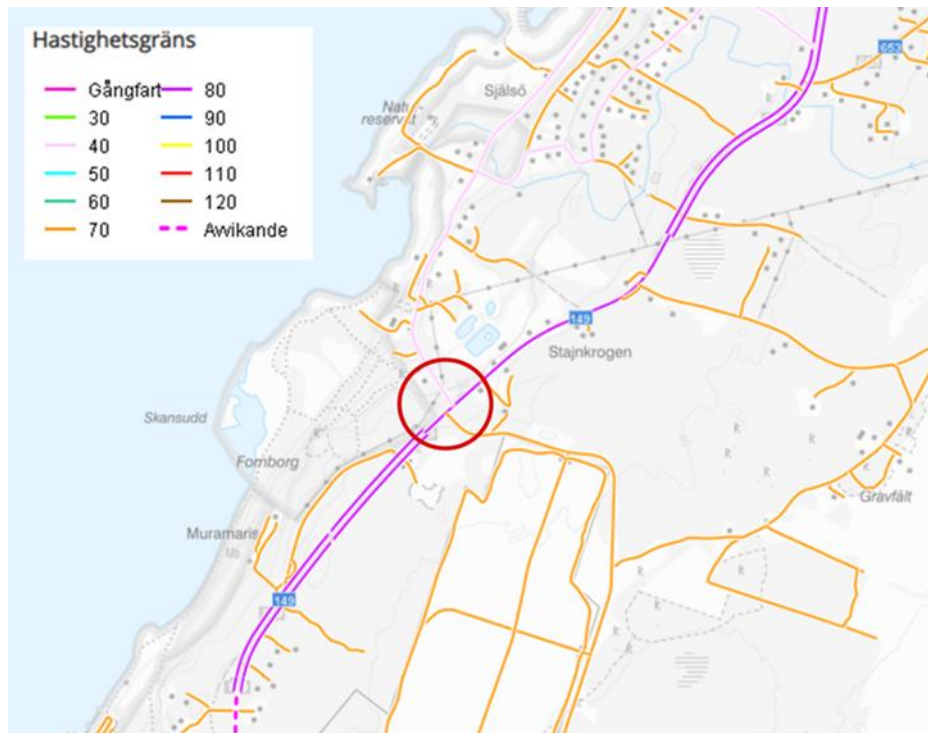
Kontaktperson: Lina Granlund, PLöru

Innehåll

1 Korsningen väg 149 och Själsövägen, Gotland	4
1.1 Bakgrund	4
1.2 Syfte och mål.....	5
1.3 Tidigare planeringsarbete	5
1.4 Nuläge och problembild	5
2 Åtgärder	8
2.1 Tidigare utredd åtgärd	8
2.2 Åtgärdsförslag	8
2.3 Bedömning av åtgärder	11
2.4 Förslag till inriktning & rekommenderade åtgärder	14

1 Korsningen väg 149 och Själsövägen, Gotland

Korsningen mellan väg 149 Lummelundsväg och Själsövägen, se Figur 1. bedöms ha bristande trafiksäkerhet för bilåkande (ingår personbil, lastbil och buss).

Figur 1. Korsningen väg 149 och Själsövägen, norr om Visby.

1.1 Bakgrund

Korsningen väg 149/Själsövägen har hög belastning specifikt på sommaren och Själsö är en attraktiv plats för turister på Gotland. En stor andel fritidsboenden har även blivit permanentboende utmed väg 149. Trafikolyckor och tillbud har förekommit i samband med vänstersväng från väg 149 ner till Själsö.

Behovet har beretts inom Trafikverket, beredningsgrupp Gotland och bedömningen är att det inte finns någon enkel åtgärd för att lösa problemet på grund av hänsyn till markanspråk, eventuellt intrång i angränsande naturreservat samt korsande gång- och cykelväg.

Utredningen bedrivs gemensamt med ÅVS trafiksäkerhetsåtgärder väg 140 Västerhejde-Tofta och ÅVS trafiksäkerhet på väg 143 mellan Visby och Roma.

1.2 Syfte och mål

Syftet med denna utredning är att undersöka om det finns en åtgärd som kan förbättra trafiksäkerheten utan att naturvärdena påverkas negativt. Det finns en skiss på åtgärdsförslag framtaget 2017 som förbättrar trafiksäkerheten men som bedöms ha för stor påverkan på omgivande naturreservat.

Målet med utredningen är förbättrad trafiksäkerhet för bilåkande och cyklister i korsningen väg 149/Sjalsövägen.

1.3 Tidigare planeringsarbete

En skrivbordsutredning för korsningen Sjalsövägen finns som en del i bilaga 1 PM Mindre åtgärder på Gotland (2017).

1.4 Nuläge och problembild

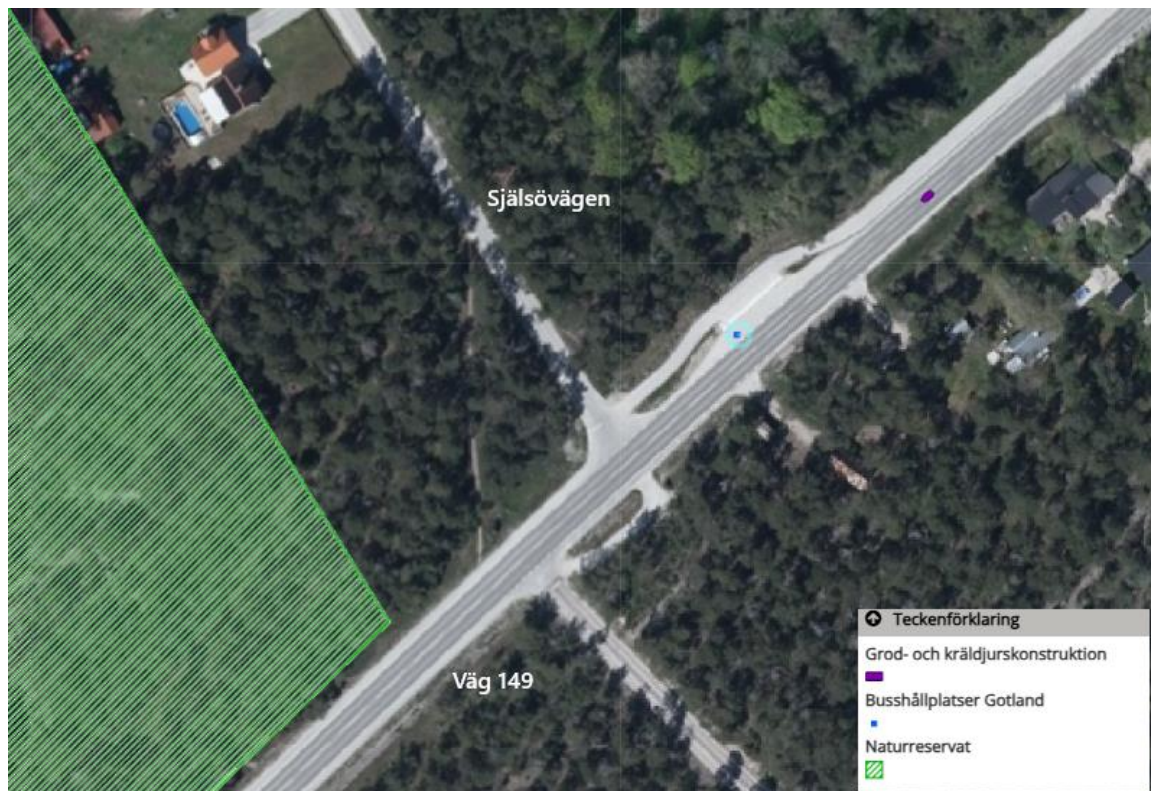
Trafikverket har en trafiksäkerhetsklassificering för vägsträckor och korsningar. Denna klassificering utgår från trafiksäkerhet för fordon, dvs inte för gående och cyklister. Trafiksäkerhetsklassningen är ett verktyg för Trafikverket att kartlägga var det finns brister och vilka de övergripande bristerna är. Trafiksäkerhetsklassningen utgår från Nollvisionen genom att ta hänsyn till brister i vägens utformning som kan leda till död eller allvarlig skada.

Korsningen väg 149/Sjalsövägen har enligt Trafikverkets klassning låg trafiksäkerhetsklass. Detta beror på:

- Hastighetsgräns 80 km/tim eller högre
- ÅDT (årsdygnstrafik) minst 3000

Hastigheten på väg 149 förbi Sjalsövägen är 80 km/tim och ÅDT på sträckan förbi korsningen är ca 3500 fordon. Det finns inga uppgifter om ÅDT på Sjalsövägen.

Innan korsningen från Visby finns ingen separerad gång- och cykelbana men målad gång- och cykelbana på båda sidor av vägbanan som övergår till enkelsidig separat gång- och cykelväg på den västra sidan av vägen vid korsningen via så kallad spansk sväng. Precis norr om korsningen finns busshållplatser på båda sidor om vägen. I norrgående riktning är det enbart en stolpe strax efter Sjalsökorsningen i samband med en infart och i södergående riktning en fickhållplats med plattform strax innan Sjalsökorsningen, se Figur 2.

Figur 2. Korsningen Själsovägen/väg 149. Brucebo naturreservat, busshållplats och grod- och krådjurskonstruktion

Vid Själso finns bageri, Brucebo naturreservat (Natura 2000) och historiska sevärdheter och framförallt på sommaren är det många som svänger av.

Korsningen har hög belastning speciellt på sommaren och Själso är en attraktiv plats för turister och fastboende på ön. En stor andel fritidsboenden har även blivit permanentboende utmed väg 149.

Inom ramen för arbetet med förslag till nya ATK-sträckor gjorde Trafikverket i maj 2023 hastighetsmätningar norr och söder om korsningen. Mätningarna visade på medelhastigheter under gällande hastighetsgräns. Längre norrut på väg 149 är medelhastigheterna betydligt högre. Problematiken i korsningen bedöms därför inte i första hand bero på låg hastighetsefterlevnad.

Trafikverket planerar för sex trafiksäkerhetskameror på väg 149 mellan Muramaris och Lickershamn. En kamera som fångar trafiken i norrgående riktning planeras att placeras söder om den aktuella korsningen.

En scanning av inrapporterade olyckor i Strada visar att korsningen har fler rapporterade olyckor jämfört med alla andra korsningar på Gotland. Den aktuella korsningen bedöms ha en särskild problematik.

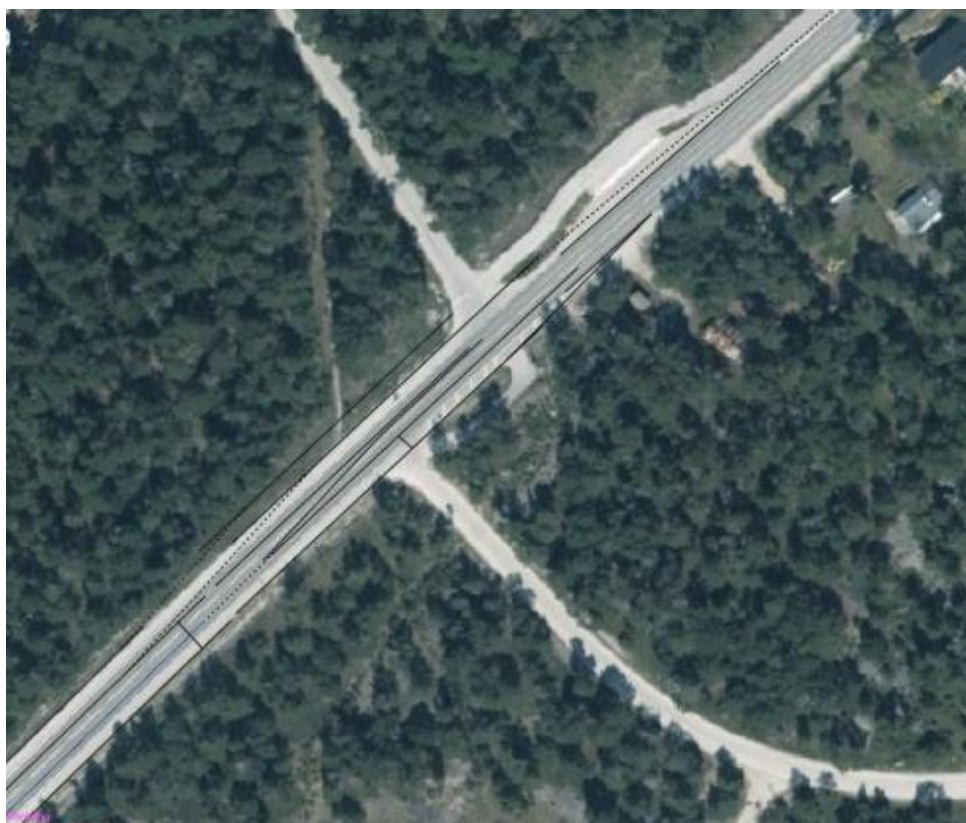
När ny cykelväg byggdes 2012 byggde Trafikverket också grodpassager under vägen. 2020 behövde Trafikverket göra en annan dag- och grundvattenlösning på platsen. I samband med det gjordes en inventering av grodor i passagen. Då inga grodor fanns i passagen stängdes den och istället byggdes en övervintringskonstruktion (grodhotell) ca 90 meter norr om korsningen på den västra sidan om vägen.

Väg 149 är klassad med artrik vägmiljö.

2 Åtgärder

2.1 Tidigare utredd åtgärd

En utredning genomfördes 2017 med förslag på smärre åtgärder för ett antal platser på Gotland varav den aktuella korsningen är en av dem. Utredningen föreslog ett vänstersvängskörfält men konstaterar att detta inte ryms utan vägbreddning. I varianten från 2017 gjordes breddningen på den västra sidan av vägen. Detta riskerar att göra intrång på Natura 2000-området.

Figur 3. Skiss på föreslagen vägbreddning i utredning från 2017.

2.2 Åtgärdsförslag

Tre varianter av utformning av korsningen har prövats i denna utredning:

1. Vänstersvängskörfält i befintlig korsningsutformning
2. Vänstersvängskörfält och omdragning av vägen mot flygplatsen-fyrvägskorsning
3. Spansk sväng

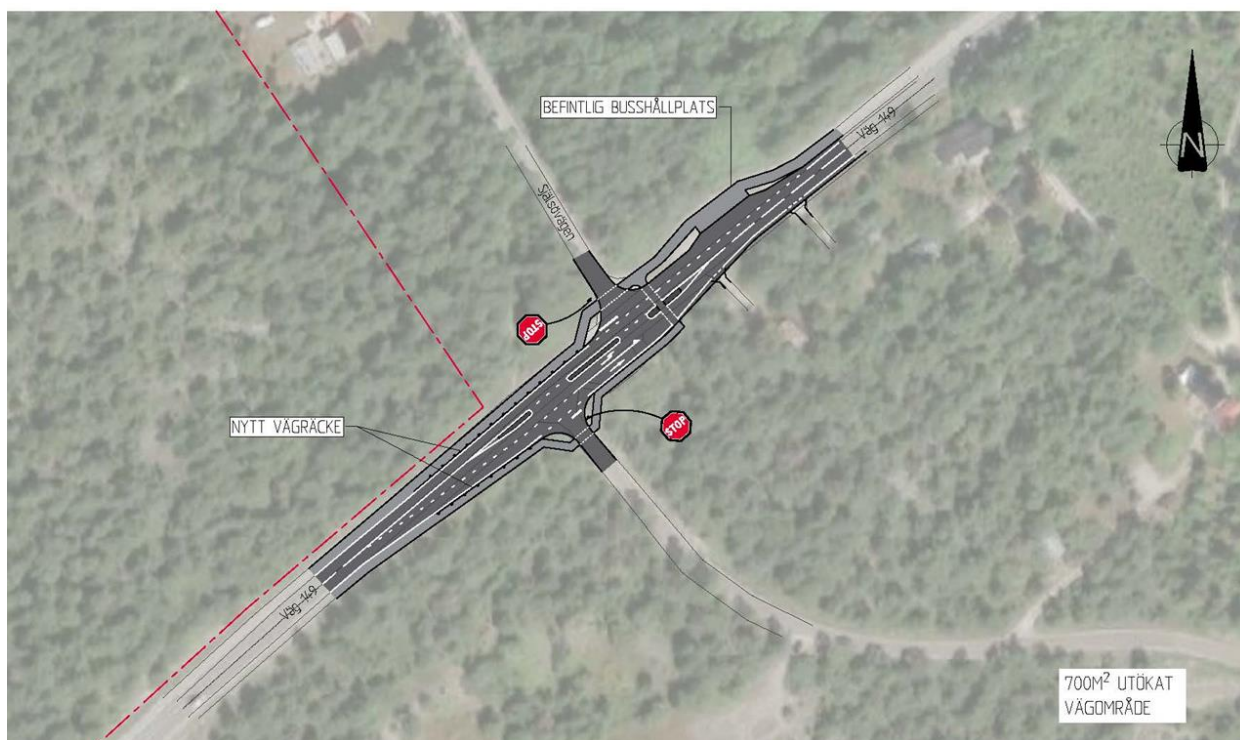
Två varianter av gc-lösning:

1. Förlängning norrut och gc-passage med refug norr om korsningen
2. Förlängning söderut (västra sidan), separering med räcke, ny passage längre söderut (kring Snäck camping) där hastighetsbegränsningen är lägre, dvs säkrare trafikmiljö

Alla varianterna av korsning kombineras med de två gc-lösningarna. GC-lösning nummer 2 avfärdades dock tidigt eftersom en förlängd cykelbana visserligen förbättrar trafiksäkerheten för gående och cyklister avsevärt men är en mer omfattande och kostsam åtgärd och bedöms inte aktuell inom denna. Därför finns den enbart illustrerad tillsammans med åtgärd 1.

Åtgärderna påverkar ej naturreservatet (breddning åt öst)

Åtgärdsförslag 1a) Vänstersvängfält, sekundärvägar oförändrade , förlängd gc-bana norrut samt ny passage (målad refug) strax norr om korsningen med Själsövägen. Busshållplatsläget i norrgående riktning kan behöva justeras i samband med åtgärd.

Figur 4. Åtgärdsförslag 1a

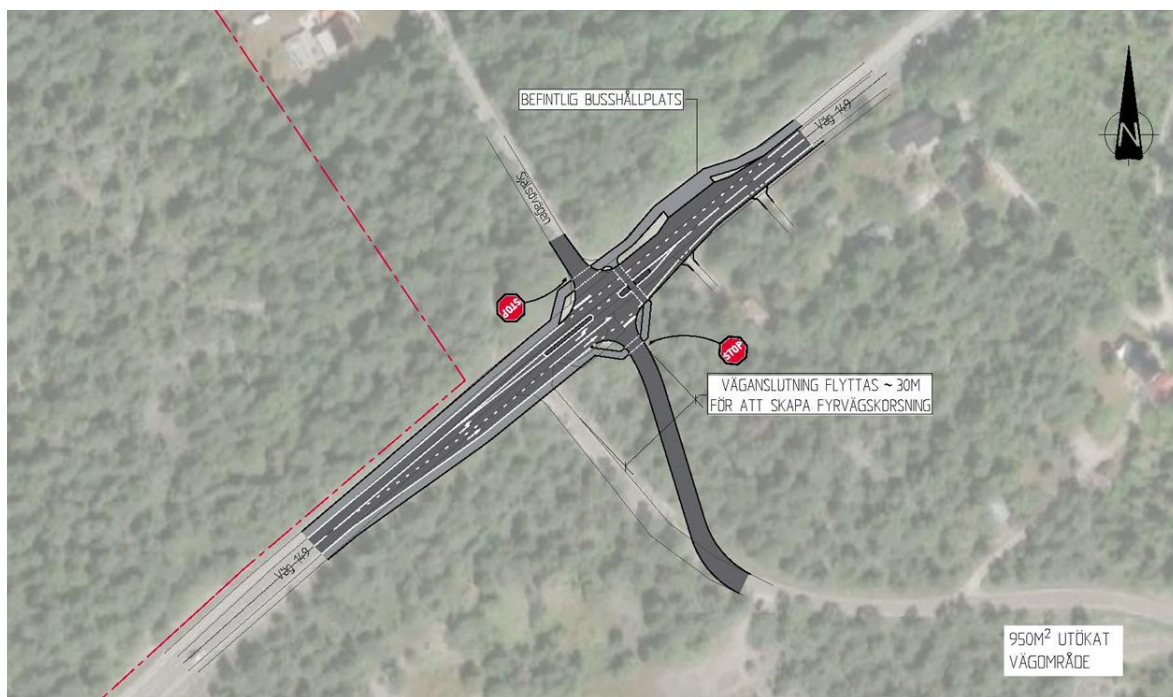
Åtgärdsförslag 1b) Vänstersvängfält, sekundärvägar oförändrade, förlängd gc-bana söderut och ny passage längre söderut

Figur 5. Åtgärdsförslag 1b

Breddning av körfält åt sydöst och nytt vänstersvängfält. Förläng befintlig gc-bana på västra sidan söderut. Samma utformning som norr om korsningen (dubbelriktad med räcke). Ny gc-passage längre söderut (kring Snäck camping). Konfliktpunkten med gc-trafik flyttar till en mer trafiksäker plats.

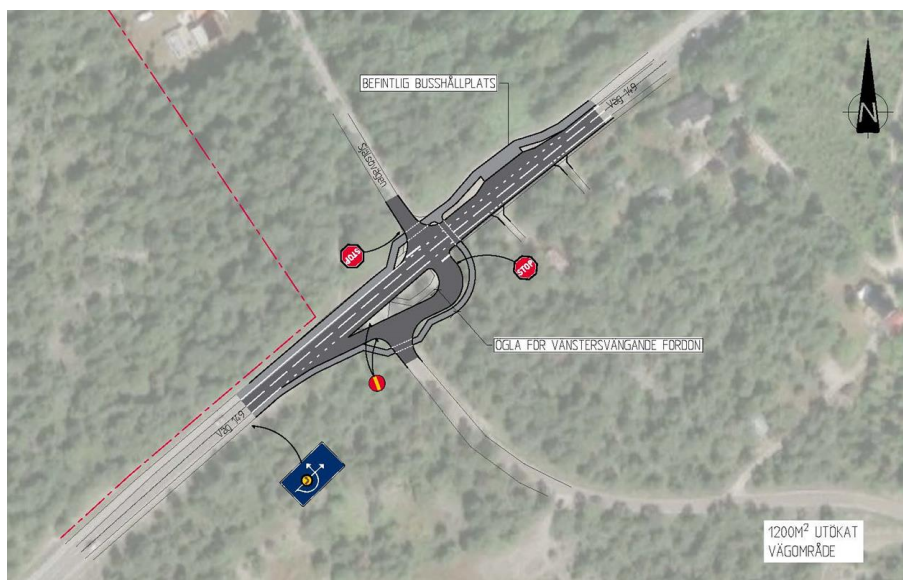
Åtgärdsförslag 2a) Sekundärväg flyttad för att skapa fyrvägskorsning, förlängd gc-bana norrut samt ny passage strax norr om korsningen med Själsövägen.

Figur 6. Åtgärdsförslag 2a

Breddning av körfält åt sydöst och nytt vänstersvängkörfält. Väganslutning från flygplatsen flyttas åt nordost, mitt emot Själsövägen - ny fyrvägs korsning. Förlängning av befintlig gc-bana på nordvästra sidan med vägräcke förbi korsningen. Ny gc-passage placeras strax norr om korsningen med Själsövägen.

Åtgärdsförslag 3a) Spansk sväng, förlängd gc-bana norrut och ny passage strax norr om korsningen med Själsövägen.

Figur 8. Åtgärdsförslag 3a

Spansk sväng. Förlängning av befintlig gc-bana på nordvästra sidan med vägräcke förbi korsningen. Ny gc-passage placeras strax norr om korsningen med Själsövägen.

2.3 Bedömning av åtgärder

Tabell 1. Lista på åtgärder och bedömning utifrån måluppfyllelse

Nr	Åtgärd	Steg enligt 4-stegsprincipen	Måluppfyllelse:			Gå vidare	Kommentar
			1.Ökad trafiksäkerhet för biltrafik	2.Ökad trafiksäkerhet för gc-trafik	3.Bibehållen framkomlighet för biltrafik		
1a	Vänstersvängfält, sekundärvägar oförändrade Förlängd gc-bana och ny passage (mål)	4	Stort positivt bidrag	Inget bidrag	Inget bidrag	ja	

	refug) strax norr om korsningen med Själsöv.						
1 b	Vänstersvängfält, sekundärvägar oförändrade Förlängd gc-bana och ny passage	4	Stort positivt bidrag	Positivt bidrag	Inget bidrag	nej	Förlängd cykelbana förbättrar trafiksäkerheten för gående och cyklister avsevärt men är en mer omfattande och kostsam åtgärd och bedöms inte aktuell inom denna utredning.
2 a	Sekundärväg flyttad för att skapa fyrvägs korsning. Förlängd gc-bana och ny passage strax norr om korsningen med Själsöv.	4	Negativt bidrag	Inget bidrag	Inget bidrag	nej	Trafiksäkerheten i korsningen minskar genom att utformningen ändras till en fyrvägs korsning. Stor och omfattande ombyggnad av platsen.
3 a	Spansk sväng. Förlängd gc-bana och ny passage strax norr om korsningen med Själsöv.	4	Negativt bidrag	Inget bidrag	Inget bidrag	nej	Okonventionell lösning, komplex trafikmiljö med anslutning och dubbelriktad trafik i öglan. Innebär ett stort markanspråk och sämre trafiksäkerhet.

Effektbedömning					
	Samhällsekonomi	Fördelning	Transportpolitisk	Gå vidare	Kommentar
Lösning / Paket 1 a	Nytto-kostnadsbedömning. <u>Beskrivning</u> av största nyttorna/effekterna (+/-) samt bedömning av hur de förhåller sig till kostnaden.	Hur fördelar sig nyttorna på olika grupper i samhället? Ta upp de fördelningar där stora skillnader kan uppstå.	Ta upp de mest betydande bidragen (+/-) till uppfyllande av de transportpolitiska målen (huvudmål, funktionsmål, hänsynsmålen).	Ja/Nej	Allmän kommentar samt motiv till bortsortering om Nej
Vänstersvängfält, sekundärvägar oförändrade Förlängd gc-bana och ny passage (målad refug) strax norr om korsningen med Själsöv	+ Förbättrad framkomlighet för biltrafik + Ökad trafiksäkerhet i korsningen för biltrafik och gående och cyklister - Markanspråk i ett område med höga naturvärden Åtgärden bedöms vara kostnadseffektiv i förhållande till andra åtgärdsförslag och innebär stor nytta för både framkomligheten och trafiksäkerhet på platsen.	De största nyttorna uppstår lokalt och för biltrafik. Även nyttor för regional trafik genom minskad risk för köbildning på sträckan som är högt trafikerad och viktig på Gotland.	Övergripande mål + Bidrar till långsiktigt hållbar transportförsörjning Funktionsmål + Förbättrad framkomlighet + Förutsättningar för att välja gång och cykel förbättras Hänsynsmål + Ökad trafiksäkerhet bidrar till mål att ingen ska dödas eller skadas allvarligt. - Mark i område med höga naturvärden tas i anspråk	Ja	

2.4 Förslag till inriktning & rekommenderade åtgärder

För att förbättra trafiksäkerheten i korsningen väg 149 och Själsövägen krävs en fysisk åtgärd.

Åtgärd 1a har stor potential att uppfylla målen och bedöms genomförbar.

Vid ombyggnad bör hänsyn tas till groddjur och överväganden om eventuella passagemöjligheter för grodor. Den övervintringskonstruktion för grodor som finns norr om korsningen bör beaktas vid beställning och genomförande av åtgärden.

Kostnaden för åtgärden uppgår till ca 15 miljoner kronor. Fortsatt hantering behöver ske genom planläggningsprocess. Bedömningen är att vägplan blir aktuellt på grund av markintrång/behov av nytt vägområde.

Trafikverket, 781 89 Borlänge. Besöksadress: Röda vägen 1

Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

trafikverket.se